

Nr 144.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
överförande till Sverige av vissa sjuka flyktingar m. m.
(3:e avd.)*

I propositionen nr 201 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 8 april 1953, föreslagit riksdagen att medgiva, att i Sverige må för varaktig vistelse mottagas omkring 25 tuberkulossjuka flyktingar från Tyskland och Österrike jämte högst 25 vuxna och cirka 30 minderåriga anhöriga till dessa.

I en av Mosaiska församlingen i Stockholm överlämnad skrivelse den 9 mars 1953 har American Joint Distribution Committee hemställt, att Sverige skall mottaga en grupp judiska flyktingar och »displaced persons» om 25 familjer, av vilka minst en medlem av varje familj är tuberkulossjuk. Skrivelsens innehåll kan sammanfattas sålunda.

Alltjämt är ett betydande antal tuberkulossjuka flyktingar och »displaced persons» omhändertagna av organisationen i Tyskland och Österrike. För dessa måste oundgängligen stadigvarande placering ordnas inom kort. Sverige är ett av de länder, som organisationen räknar med skall samverka för uppnående av detta syfte.

Sedan överenskommelse under föregående år träffades om överförande till Sverige av ett antal tuberkulossjuka flyktingar, har Fordstiftelsen gjort vissa donationer i syfte att möjliggöra för Joint att även i fortsättningen lämna bidrag till länder, som är villiga att mottaga dess patienter för stadigvarande vistelse.

Joint hemställer nu, att Sverige mottager ytterligare en grupp om 25 familjer, i vilken grupp åtminstone en medlem av varje familj är tuberkulossjuk. Organisationen är beredd att liksom tidigare bestrida kostnaden för en av Sverige utsedd delegation med uppgift att på ort och ställe i Tyskland och Österrike uttaga de flyktingar, som skall överföras hit. Vidare åtager sig organisationen att bestrida alla utgifter för transporter av de sjuka och deras familjer till deras bestämmelseorter samt att förse dem med erforderliga kläder för den första tiden av deras vistelse i Sverige. Liksom tidigare är Joint villigt att lämna engångsbidrag för varje mottaget fall, nämligen med 1 600 dollars för varje sjuk och 800 dollars för varje anhörig. Slutligen erbjuder sig Joint att ställa medel till Mosaiska församlingens förfogande att användas för lån till de sjuka vid deras utskrivning från sanatorium för att underlätta deras anpassning i Sverige.

Departementschefen erinrar att Sverige under de senaste åren vid flera olika tillfällen beslutat mottaga tuberkulossjuka flyktingar och anhöriga

till dessa. Det erinras om riksdagens beslut härutinnan i anledning av propositionerna nr 137/1950, nr 95/1951 samt nr 2 och nr 231/1952. Av de cirka 310 sjuka flyktingar och 375 anhöriga till dem, för vilkas mottagande medgivande utverkats i nämnda propositioner, har hittills anlänt 294 sjuka och 214 anhöriga. I 1953 års statsverksproposition (XI, punkten 139) har Kungl. Maj:t vidare begärt riksdagens medgivande att, till fullföljande av vårt lands humanitära insatser på detta område, ett trettiotal tuberkulossjuka flyktingstudenter finge mottagas i Sverige. Departementschefen anser att Sverige, såsom ytterligare ett led i detta internationella hjälparbete, bör tillmötesgå den av American Joint Distribution Committee nu gjorda framställningen. I enlighet härmed föreslås att omkring 25 tuberkulossjuka flyktingar mottages för vård och vistelse här i landet. Med hänsyn till vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört anses en restriktiv hållning böra intagas vid bestämmandet av det antal arbetsföra, som skall medfölja de sjuka. Det förordas därför, att medgivandet begränsas att avse högst 25 nära anhöriga i arbetsför ålder. För att icke mer än nödvändigt splittra familjenheter tillstyrkes, att härutöver cirka 30 barn under 16 år, tillhörande ifrågakvarnande familjer, skall omfattas av medgivandet. Med den av departementschefen förordade begränsningen av antalet anhöriga anses något arbetsmarknadsproblem av betydelse icke vara att befara. Flyktingarna föreslås skola uttagas efter medicinskt bedömande i varje särskilt fall och med beaktande av möjligheterna att arbetsplacera de anhöriga. Uttagningen anses böra ombesörjas av en svensk delegation i samråd med Joint.

Efter ankomsten till Sverige anses de arbetsförmögna anhöriga snarast möjligt böra arbetsplaceras. I mån av behov föreslås de skola erhålla omskolning och starthjälp genom arbetsmarknadsstyrelsen. Beträffande de anhörigas och de sjukas behandling i socialvårdshänseende föreslås samma allmänna synpunkter få gälla som tillämpats för jämförliga, tidigare här mottagna flyktingar.

De kostnader, som kan beräknas uppstå, hänför sig till uttagningen av de sjuka och deras anhöriga, transporter till respektive bestämmelseorter i Sverige, läkarbesiktning vid ankomsten till Sverige, på sanatorierna lämnad vård — f. n. beräknad till 20 kronor per dag och person — de anhörigas omhändertagande under viss tid efter ankomsten i avvaktan på arbetsplacering samt starthjälp, eventuell omskolning av vissa anhöriga och omhändertagande av arbetsoförmögna anhöriga.

Enligt framställningen har Joint åtagit sig att bestrida kostnaden för uttagning och hittransport. Utgifterna för läkarbesiktning samt omhändertagande och vård av flyktingarna under budgetåret 1953/54 uppskattas till cirka 200 000 kronor. Det engångsbidrag, som Joint utfäst sig att lämna, skulle för 25 sjuka och 55 anhöriga uppgå till i runt tal 435 000 kronor och sålunda väsentligt överstiga de sistnämnda utgifterna. För nästa budgetår behöver alltså icke anvisas några medel för dessa ändamål.

Till bestridande av kostnader för starthjälp, uppehälle och omskolning eller omhändertagande av arbetsoförmögna anhöriga anses i första hand böra anlitas de medel, som Joint förklarar sig vilja ställa till Mosaiska församlingens förfogande för dylikt ändamål, och i övrigt de anslag under femte och åttonde huvudtitlarna, varifrån sådana utgifter regelmässigt utgår.

Med hänsyn till de kostnader, som framdeles kan uppkomma för meddelande av vård åt de sjuka flyktingarna, och då det i förevarande fall är fråga om ett relativt stort antal flyktingar, anses riksdagens medgivande böra inhämtas till den i det föregående förordade hjälpaktionen.

Departementschefen vill till slut nämna, att förhandlingar pågår med Förenta Nationernas flyktingkommissarie om att till Sverige överföra ett tiotal flyktingar av europeisk härkomst från Kina. Kostnaderna för dessa flyktingars uppehälle och vård i Sverige under det första året kan, om Kungl. Maj:t efter närmare utredning finner sig böra tillåta deras hitresa, bestridas från det till Kungl. Maj:ts förfogande stående anslaget till Bidrag till internationell hjälpverksamhet.

Utskottet. Ett betydande antal sjuka flyktingar och »displaced persons» ute i Europa är, såsom framgår av redogörelsen i propositionen, alltjämt i oundgängligt behov av en stadigvarande placering. Utskottet ansluter sig därför till departementschefens ståndpunkt till den nu gjorda framställningen, varigenom Sverige fullföljer det tidigare påbörjade internationella hjälparbetet.

Med hänsyn härtill får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att i Sverige må för varaktig vistelse mottagas omkring 25 tuberkulossjuka flyktingar från Tyskland och Österrike jämte högst 25 vuxna och cirka 30 minderåriga anhöriga till dessa.

Stockholm den 15 maj 1953.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 141.